

31.1.2019

Viite

Asia **Selvityshenkilön asettaminen****Taiteen perusopetuksen rahoitusjärjestelmän uudistamistarpeet taiteen perusopetuksen saatavuuden turvaamiseksi sekä rahoitusjärjestelmän selkeyttämiseksi ja ajantasaistamiseksi**

Taiteen perusopetuksen keskeiset lainsäädännölliset perusteet ovat laki taiteen perusopetuksesta (633/1998) ja asetus taiteen perusopetuksesta (813/1998). Taiteen perusopetuksen rahoituksesta on säädetty kunnan peruspalveluiden valtionosuudesta annetussa laissa (1704/2009) sekä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa (1705/2009).

Alun perin laki taiteen perusopetuksesta annettiin vuonna 1992 (424/1992) ja laki uudistettiin vuonna 1998. Lain 11 §:n mukaan oikeus saada opetustuntikohtaista valtionosuutta edellyttää opetus- ja kulttuuriministeriön lupaa (koulutuksen järjestämislupa).

Luvan myöntämisedellytyksistä on säädetty lain 3 §:ssä. Lupia voidaan myöntää valtion talousarvion rajoissa. Lain 2 §:n mukaan kunta voi järjestää taiteen perusopetusta. Asianomainen ministeriö voi myöntää kuntayhtymälle, rekisteröidylle yhteisölle tai säätiölle luvan järjestää taiteen perusopetusta. Taiteen perusopetusta voidaan, sen mukaan kuin ministeriö päättää, järjestää myös valtion oppilaitoksessa. Koulutusta järjestetään musiikkioppilaitoksissa tai muissa taiteen perusopetusta antavissa oppilaitoksissa taikka muulla tavoin. Musiikin lisäksi muiden taiteenalojen perusopetuksen järjestäjiä otettiin valtionosuusjärjestelmän piiriin 2000-luvulla yhteensä 41. Viimeisimpänä valtionosuusjärjestelmän piiriin otettiin kaksi musiikkioppilaitosta vuoden 2010 alusta lukien. Tämän jälkeen ministeriö ei ole myöntänyt uusia koulutuksen järjestämislupia taiteen perusopetukseen.

Vuonna 2019 taiteen perusopetuksen opetustuntikohtaisen valtionosuuden piirissä on 87 musiikkioppilaitosta/koulutuksen järjestäjää ja 41 muiden taiteenalojen oppilaitosta/koulutuksen järjestäjää. Muiden taiteenalojen oppilaitokset jakautuvat taiteenaloittain seuraavasti: arkkitehtuuri 1, kuvataide 16, käsityö 5, sanataide 1, sirkustaide 3, tanssi 12, teatteritaide 3. Näiden oppilaitosten valtionosuusrahoitus perustuu opetus- ja kulttuuriministeriön vuosittain määrittämiin suoritteiden (opetustunnit) määrään ja suoritteita vastaaviin yksikköhintoihin. Valtio sääntelee taiteen perusopetuksen valtionosuusmenoja vuosittain valtion talousarviossa suoritekiintiöllä,

jotka ovat taiteen perusopetuksessa musiikille ja muille taiteenaloille käytettävissä. Oppilaitokset/koulutuksen järjestäjät raportoivat toteutuneen suoritemääränsä vuosittain. Lisäksi taiteen perusopetukseen kohdennetaan harkinnanvaraisia valtionavustuksia vuosittain valtion talousarviossa.

Opetushallituksen päättämät opetussuunnitelman perusteet (2017) on laadittu yhdeksälle taiteen alalle. Valtionosuusjärjestelmän piirissä on kahdeksan taiteenalan oppilaitoksia. Mediataiteiden (ent. audiovisuaaliset taiteet) oppilaitoksia/koulutuksen järjestäjiä ei ole valtionosuusjärjestelmän piirissä.

Opetus- ja kulttuuriministeriö asettaa Teidät, professori Anniina Suominen, selvityshenkilöksi tehtävänä muodostaa kokonaisnäkemyksen taiteen perusopetuksen rahoitusjärjestelmän uudistamistarpeista taiteen perusopetuksen saatavuuden turvaamiseksi sekä rahoitusjärjestelmän selkeyttämiseksi ja ajantasaistamiseksi. Tehtävään sisältyy ehdotusten tekeminen siitä, minkälaisilla lainsäädännöllisillä muutoksilla tai muilla uudistamis- ja jatkotoimenpiteillä rahoitusjärjestelmän toimivuutta ja joustavuutta voitaisiin parantaa.

Selvitys toteutetaan kaksivaiheisena siten, että selvityksen ensimmäinen osa tulee toimittaa opetus- ja kulttuuriministeriölle viimeistään 31.3.2019 ja lopullinen selvitys viimeistään 31.5.2019.

Selvityksen vaiheessa I

tulee tarkastella **taiteen perusopetuksen opetustuntikohtaisen valtionosuusjärjestelmän** mahdollisia uudistamistarpeita sekä tehdä toimenpide-ehdotuksia erityisesti seuraavien alueiden osalta:

1) Rahoituksen ennakoitavuus

- Rahoitusperusteiden kehittäminen (esim. laskennalliset perusteet ja ns. seitsemän prosentin linjaus)
- Kustannustiedonkeruun kehittäminen (esim. ohjeistus ja linjaukset)

2) Rakenteellinen uudistaminen

- Koulutuksen järjestäjien moninaisuuden huomioiminen (esim. kunta, kuntayhtymä, rekisteröity yhteisö tai säätiö)
- Kahden oppimäärän huomioiminen (esim. nykyisiin järjestämislupiin sisältyvät)
- Musiikin ja muiden taiteenalojen välinen suhde (esim. yhden oppilaitoksen ja koko järjestäjäverkon osalta)

3) Saatavuuden edistäminen

- Rahoituksen piirissä olevan koulutuksen järjestäjäverkon laajuus (esim. mahdollinen laajentamisen tarve ja toteutettavuus)
- Mahdollisuus monitaiteisiin oppilaitoksiin

Selvityksen vaiheessa II

tulee tarkastella **taiteen perusopetuksen koko rahoitusjärjestelmää, ml. valtionavustukset**, sekä

- 1) ehdottaa, miten rahoituksen piirissä olevien oppilaitosten/ koulutuksen järjestäjien toiminnan arviointia olisi mahdollista kehittää;
- 2) ehdottaa, miten vapaan sivistystyön oppilaitoksissa annettavaan taiteen perusopetukseen kohdistuvan (vapaan sivistystyön) valtionosuusrahoituksen

- suhdetta muualla annettavaan taiteen perusopetukseen kohdentuvaan valtionosuusrahoitukseen tulisi mahdollisesti selkeyttää;
- 3) esittää mahdollisia huomioita taiteen perusopetuksen yksikköhintaa ja sen määräytymisprosessia koskien;
  - 4) ehdottaa, miten taiteen perusopetuksen valtionosuus- ja valtionavustusrahoituksen välistä suhdetta tulisi mahdollisesti muuttaa;
  - 5) ehdottaa muita mahdollisia selvitystyön aikana esiin nousevia asioita.

Selvityshenkilön tulee selvitystä tehdessään ottaa huomioon jo tehdyt asiaan liittyvät selvitykset sekä olla yhteydessä muun muassa Taiteen perusopetusliittoon, Suomen lasten ja nuorten kuvataidekoulujen liittoon, Suomen Musiikkioppilaitosten liittoon, Suomen sanataideopetuksen seuraan, Suomen tanssioppilaitosten liittoon (STOPP ry), Käsi- ja taideteollisuusliitto Taitoon, Esittävien taiteiden oppilaitosten liittoon, Musiikkioppilaitosyhdistys MOY ry:hyn sekä eri hallinnonalojen viranomaisiin.

Selvityksen ensimmäinen osa tulee toimittaa opetus- ja kulttuuriministeriölle viimeistään 31.3.2019 ja lopullinen selvitys viimeistään 31.5.2019.

Selvitystyöstä ja maksettavasta palkkiosta tehdään erillinen sopimus.

Eurooppa-, kulttuuri- ja urheiluministeri

Sampo Terho

Ylitarkastaja

Hanna Koskimies

Tiedoksi

Erityisavustaja Toni Kokko
Kansliapäällikkö Anita Lehikoinen
Ylijohtaja Riitta Kaivosoja
Toiminnanjohtaja Viivi Seirala/Taiteen perusopetusliitto ry
Päällikkö Petri Lehikoinen OPH